

י.ט. לא תחמוד / חמסן (ה):

- i. שמות כ:יג,יד
- ii. אבן עזרא שם "לא תחמוד..והנה נשלם פי עשרת הדברות"
1. גמרא "אלא הא דאמר רב הונא...בלא דמי משמע להו" עם רש"י (ה):
2. גמרא סנהדרין כה: "תנא הוסיפו עליהן הגזלנין והחמסנין...גזרו בהו רבנן" עם רש"י
3. גמרא בבא קמא סב. "א"ל רב אדא בריה דרב אויא...דלא אמר רוצה אני"
4. תוספות ד"ה בלא דמי משמע להו (ה):
5. תוספות סנהדרין כה: ד"ה מעיקרא סבור דמי קיהיב
6. תוספות בבא קמא סב. ד"ה מה בין גזלן לחמסן
7. תוספות בבא קמא סב. ד"ה חמסן יהיב דמי
8. רמב"ם גזילה א: ט
9. רמב"ם גזילה א: ט
10. ראב"ד שם בהגותיו
11. רמב"ם עדות י: א-ד
12. רמב"ם מכירה י: א
13. רמב"ם גירושין א:א,ב; ב:כ

7. תוספות בבא קמא סב. ד"ה חמסן יהיב דמי

חמסן יהיב דמי - וכשלא אמר רוצה אני כדמפרש אבל מן התורה אינו פסול אלא היכא דלא יהיב דמי אבל היכא דיהיב דמי כשר אף על גב דלא אמר רוצה אני אף על פי שעובר על לאו דלא תחמוד הא אמרי' בפרק שנים אוחזין (ב"מ דף ה: ושם ד"ה בלא) לא תחמוד לאינשי בלא דמי משמע להו וההיא דסוף מכילתין (דף קיט.) דמיייתי מחמס בני יהודה דאפילו היכא דיהיב דמי הוה כאלו נוטל נשמתו לאו דרשה גמורה היא אלא אסמכתא בעלמא דחמסן דקרא היינו גזלן דלא יהיב דמי והמקשה (ב"מ דף ה:) דקא פריך נימא מיגו דחשיד כו' לא הביא דברי רב הונא אלא משום דמקשה והא קעבר בלא תחמוד א"נ הכי מקשה כיון שפטר עצמו במה שטען נגנבו או נאבדו ואינו משלם דמים אלא לפי שאינו רוצה לישבע ואם היה פוטרו מן השבועה לא היה משלם כלום א"כ נימא מיגו כו' ומשני מורה ואומר כו' וגם אם היה פוטרו מן השבועה שמא כמו כן היה משלם דמים לפי שמעכב הפקדון בידו ולהכי לא חשיד אממונא.

1. גמרא "אלא הא דאמר רב הונא...בלא דמי משמע להו" עם רש"י (ה:)

אלא הא דאמר רב הונא משביעין אותו שבועה שאינו ברשותו

נימא מיגו דחשיד אממונא חשיד אשבועתא

התם נמי מורה ואמר דמי קא יהיבנא ליה

אמר ליה רב אחא מדיפתי לרבינא

והא קא עבר על לאו דלא תחמוד

לא תחמוד לאינשי בלא דמי משמע להו

2. גמרא סנהדרין כה: "תנא הוסיפו עליהן הגזלנין והחמסנין...גזרו בהו רבנן" עם רש"י

.....החמסנין

מעיקרא סבור דמי קא יהיב אקראי בעלמא הוא

כיון דחזו דקא חטפי גזרו בהו רבנן

3. גמרא בבא קמא סב. "א"ל רב אדא בריה דרב אויא...דלא אמר רוצה אני"

א"ל רב אדא בריה דרב אויא לרב אשי

מה בין גזלן לחמסן

א"ל חמסן יהיב דמי גזלן לא יהיב דמי

א"ל אי יהיב דמי חמסן קרית ליה

והאמר רב הונא תלוה וזבין זביניה זביני

לא קשיא

הא דאמר רוצה אני (תלוה וזבין) הא דלא אמר רוצה אני (חמסן)